

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Oslo kommune, Bymiljøetaten
Postboks 636 Løren
0507 OSLO

Tordenskiolds gate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.:
Deres dato:
Vår ref.: 2015/23817-3 FM-M
Saksbehandler: Christina Kinck
Direktetelefon: 22003708

Dato: 06.09.2016

Svar fra Fylkesmannen etter befarings i Østmarka

Vi viser til epost fra Oslo kommune, Bymiljøetaten ved Trond Enkerud av 14.6.2016 og befarings i Østmarka 17.6.2016.

Fylkesmannen vil i dette brevet gjennomgå de tiltakene vi diskuterte på befaringsen. Det er Bymiljøetatens ansvar å følge opp tiltakene, slik at tiltak som krever søknad og tillatelse blir omsøkt og at det settes i gang reguleringsplanarbeid dersom det er et krav etter markaloven. Fylkesmannen forutsetter at dette gjøres i tråd med markaloven og retningslinjene, og at eventuelle ulovlige tiltak følges opp. Dersom noe er uklart er vi åpne for dialog. Nedenfor er en liste over tiltakene som ble befart/diskutert:

1. Klopping av sti – gangbaner, langsgående av stedegent virke. Tidligere kloppet – vedlikehold.
2. Utskifting av tidligere klopper (fra før Markaloven) med nye – «plankefortau» (impregnerte terrassebord), steiner eller andre avarter (Ødegården-Slett fjell).
3. Nye klopper der det ikke har vært klopper tidligere (før markaloven).
4. Planering av tidligere planert skiløype med gravemaskin. Ta opp tidligere grøft. (planlagt men ikke utført) (Petersbråten)
5. Kavling av myr der det har vært gjort før og ny kavling. (Petersbråten – Fingerbølmyrene)
6. Flytting av løype i forbindelse med reparasjon av hjulspor (Guldsmeden).
7. Flytting av løype for å få skøyting (kort strekk) – (Kattiskryset)
8. Utvidelse av løype for å få til skøyting (Fjellstadbakken-Ødegårdssletta)
9. Fjellstadbakken-Ødegården, flytting av veien på en strekkning av 80 meter i tillegg til å lage skøyteløype.
10. Steinbygging-nyanlegg (Pioneren) - Fjellstadbakken
11. Bro av stedegne materialer (Pioneren) – Skullerudåsen
12. Fjerning av toppdekke for å framskynde sti (Pioneren) – Fjellstadbakken
13. Grønmo – bygging av NM rundbaneløype
14. Treningsapparater, Tufteparker

Vi viser til Retningslinjer for saksbehandling av stier og løyper i Marka, og fra retningslinjene hitsettes følgende:

Tiltak knyttet til stier og løyper kan ut fra markaloven § 9 deles inn i tre kategorier, alt etter inngrepets omfang:

1. Arbeid med stier og løyper som ikke er å anse som "anlegging" og som dermed ikke krever tillatelse etter markaloven
2. Anlegging av mindre stier og løyper som krever tillatelse etter markaloven § 9 jf. § 14
3. Anlegging av større løyper som både krever tillatelse etter markaloven § 9 jf. § 14 og reguleringsplan etter plan- og bygningsloven

Dermed må myndigheten som skal behandle en sak vurdere om et tiltak trenger søknad, og om det er nødvendig med en dispensasjon etter markaloven § 15 eller en tillatelse etter § 14.

Kategori 1

Mindre arbeider som ikke krever søknad og tillatelse etter markaloven er tiltak som ikke faller inn under bygge- og anleggstiltak etter plan- og bygningsloven (pbl) § 1-6, samt terrenginngrep eller tiltak som ikke er anleggelse av ny sti/løype. Eksempler på slike mindre tiltak er vedlikehold av eksisterende trasé inkl. skilting og merking, enkel drenering og grøfting, enkel forbedring (legge klopper, fjerne enkelte røtter, steiner og trær) og mindre omlegging eller forlengelse av eksisterende trasé (under 300 m) så lenge det ikke gir vesentlige virkninger på naturen eller andre interesser. Tiltakene skal ikke føre til at traséen fremstår som noe vesentlig annet enn tidligere. Vi minner om at aktsomhetsplikten etter naturmangfoldloven § 6 gjelder selv når det ikke krever tillatelse for å gjennomføre et tiltak.

Følgende av de befarte tiltak mener Fylkesmannen faller inn under kategori 1:

1. Klopping av sti – langsgående gangbaner av stedegent virke. Tidligere kloppet – vedlikehold.
3. Enkle klopper der det ikke har vært klopper tidligere (før markaloven).
4. Planering av tidligere planert skiløype med gravemaskin. Ta opp tidligere grøft. (planlagt men ikke utført) (Petersbråten)
12. Fjerning av toppdekke enkelte steder for å framskynde sti (Pioneren) – Fjellstadbakken

Kategori 2

Anleggelse av mindre stier og løyper som krever tillatelse etter markaloven § 14 deles inn i to underkategorier. Den første gjelder bygge- og anleggstiltak etter pbl § 1-6, som alltid krever tillatelse etter markaloven § 14, se markaloven § 5. For slike tiltak gjelder krav til byggesaksbehandling etter pbl parallelt med krav om tillatelse etter markaloven § 14. Vi hitsetter følgende fra retningslinjene:

A. Tillatelse ved byggetiltak

Det kreves tillatelse etter markaloven § 14 for det første når det skal gjennomføres et bygge- og anleggstiltak etter plan- og bygningsloven § 1-6, se markaloven § 5.

Vurderingen av om et tiltak er et bygge- og anleggstiltak, følger av regler og praksis etter plan- og bygningsloven. Eksempler på bygge- og anleggstiltak er planering, påfylling og flytting av masser, større dreneringer og bygging av bro.

For den andre underkategorien utløses søknadsplikten av summen av tiltakene, selv om tiltakene ikke regnes som bygge- eller anleggstiltak, se under:

B. Tillatelse ved anlegging av sti og løype uten byggetiltak

For det andre utløses søknadsplikten ved anlegging av stier og løyper av en viss størrelse selv om dette gjøres uten bygge- og anleggstiltak. For at noe skal bedømmes som slik anlegging av sti eller løype, må det foreligge en serie planlagte fysiske tiltak for å anlegge en ny trasé av noe omfang. Dette er for eksempel omfattende fjerning av trær kombinert med utbedring av grunnen ved fjerning av steiner og mindre terrengtilpasninger samt kloppløpninger over bekker langs en ny trasé. De fleste stier i Marka har blitt til gjennom slitasje ved at mange har gått langs samme trasé. Dette regnes ikke som anlegging, og trenger altså ikke tillatelse. Det regnes heller ikke som anlegging dersom slike tråkk senere merkes eller skiltes, jf. kategori 1 siste punkt.

Som anlegging av sti eller løype som krever tillatelse, regnes også omlegginger eller forlengelser over 300 meter av eksisterende sti og løype med tiltak som beskrevet over. Det kreves også tillatelse ved omlegginger og forlengelser på under 300 meter når dette gir vesentlige negative virkninger på naturen eller andre interesser. Videre vil betydelige oppgraderinger av eksisterende traséer, slik at de fremstår som noe vesentlig annet enn tidligere, også regnes som anlegging. Eksempler på betydelig oppgradering er der en tidligere mindre sti systematisk ryddes for trær, stein og røtter over en større lengde for å tilrettelegge for prepareringsmaskin. Et annet eksempel på betydelig oppgradering er lyssetting av eksisterende trasé.

Tiltak som Fylkesmannen mener faller inn under kategori 2 er:

2. Utskifting av tidligere klopper (fra før Markaloven) med nye – «plankefortau» (impregnerte terrassebord), steiner eller andre avarter (Ødegården-Slett fjell).
5. Kavling av myr der det har vært gjort før og ny kavling. (Petersbråten – Fingerbølmyrene)
6. Flytting av løype i forbindelse med reparasjon av hjulspor (Guldsmeden).
7. Flytting av løype for å få skøyting (kort strekk) – (Kattiskrysset)
8. Utvidelse av løype for å få til skøyting (Fjellstadbakken-Ødegårdssletta)
9. Fjellstadbakken-Ødegården, flytting av veien på et strekke av 80 meter i tillegg til å lage skøyteløype.
10. Steinbygging-nyanlegg (Pioneren) - Fjellstadbakken
11. Bro av stede egne materialer (Pioneren) – Skullerudåsen
14. Treningsapparater, Tuftparker

Kategori 3

Anlegging av større løyper krever i følge markaloven § 9 reguleringsplan etter pbl kapittel 12 og tillatelse etter markaloven § 14.

Ved vurderingen av hva som er en "større løype" og dermed krever reguleringsplan, må man se hen til plan- og bygningsloven § 12-1. Kravet til reguleringsplan for større løyper etter markaloven § 9 må forstås likt med kravet til reguleringsplan etter plan- og bygningsloven § 12-1. Tiltak som ville krevet reguleringsplan utenfor Marka, vil også være avhengig av reguleringsplan innenfor Marka. Plan- og bygningsloven § 12-1 inneholder det generelle kravet til reguleringsplan, og her heter det i andre ledd og tredje ledd første punktum:

"Kommunestyret skal sørge for at det blir utarbeidet reguleringsplan for de områder i kommunen hvor dette følger av loven eller av kommuneplanens arealdel, samt der det ellers er behov for å sikre forsvarlig planavklaring og gjennomføring av bygge- og anleggstiltak, flerbruk og vern i forhold til berørte private og offentlige interesser. For gjennomføring av større bygge- og anleggstiltak og andre tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, kreves det reguleringsplan."

I spørsmålet om en løype er større og krever reguleringsplan er det den samlede virkningen av tiltaket som må vurderes. Her vil bredde og lengde være viktige faktorer sammen med størrelsen på tiltakene slik som skjæringer, planeringer, dreneringer, masseforflytting og lyssetting. Videre må det legges vekt på terrengets karakter og dermed størrelsen og virkningene av tiltakene. Det må også legges vekt på om løypa ligger i område hvor spesielle hensyn gjør seg gjeldende, eksempelvis områder med et potensial for konflikt med verdifullt naturmangfold, offentlig infrastruktur, boligområder, andre brukergrupper m.v..

Følgende tiltak vil normalt trenge reguleringsplan:

- Anlegging av ny og omlegging av eksisterende trasé når dette skjer ved store inngrep som omfattende planering, betydelig masseforflytting og lignende*
- Traséer som reelt sett fremstår som en vei i størrelse, tiltak og virkning; for eksempel konkurranseløyper og lysløyper*

Tiltak som Fylkesmannen mener trolig faller inn under kategori 3 er:

13. Grønmo – bygging av NM rundbaneløype

Saksbehandling

Når det gjelder saksbehandling viser vi også til retningslinjene, samt markaloven. Selv om det er et mål at saksbehandlingen i Marka-saker skal være forenklet, må søknadspliktige tiltak behandles etter de saksbehandlingsreglene som er gjeldende. Det kan ikke dispenseres fra krav om reguleringsplan etter pbl eller andre saksbehandlingsregler, jf. markaloven § 15. Tiltak omfattet av loven kan bare settes i verk dersom det er gitt tillatelse av myndigheten etter loven, jf. § 14. Saken skal være så godt opplyst som mulig, jf. forvaltningsloven § 17. Dette innebærer at berørte parter og organisasjoner skal varsles om saker, slik at de har mulighet til å bli hørt.

Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Markaloven § 16 åpner for at alle organisasjoner som har friluftsliv, idrett, naturvern eller kulturvern som formål kan påklage vedtak fattet av kommunen etter § 5, § 7 første ledd, § 9 og § 10. Markaorganisasjonene har altså en utvidet klagerett selv om de etter forvaltningsloven ikke er å anse som en berørt part. Vedtak kan påklages til Fylkesmannen, jf. markaloven § 16.

Med flere sidestilte formål i markaloven § 1 og på bakgrunn av alle de forskjellige interessene til brukere av Marka, er det særdeles viktig at tiltak i Marka behandles korrekt. Kommunen må gjøre en konkret vurdering i hver enkelt sak om hvem som skal få muligheten til å bli hørt og hvem som skal få oversendt vedtaket. Ettersom markalovens virkeområde ligger i 19 kommuner og fem fylker er det også viktig at man følger retningslinjene slik at saker behandles likt i alle kommunene.

Med hilsen

Are Hedén
fylkesmiljøvern sjef

Christina Kinck
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi til:

Trond Enkerud

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) Maridalsveien 120 0461 Oslo

